

MAGYAR AFRIKA TÁRSASÁG
AFRICAN-HUNGARIAN UNION

AHU MAGYAR AFRIKA-TUDÁS TÁR
AHU HUNGARIAN AFRICA-KNOWLEDGE DATABASE

Ha nem a pálmán terem, vajon honnan van az ISIS-nek lőszere? / If it does grow not on the palm tree, where is ISIS's ammunition? – Beszélgetés

Maróth Miklóssal – II. rész / Interview with Miklós Maróth, II. part

Eredeti közlés /Original publication:

Elektronikus újraközlés/Electronic republication:

AHU MAGYAR AFRIKA-TUDÁSTÁR – 000.002.340

Dátum/Date: 2017. július / July 12.

filename:gaszner_2015_NemPalmfanTerem

Az elektronikus újraközlést előkészítette

/The electronic republication prepared by:

B. WALLNER, Erika és/and BERNACZKY, Szilárd

Hivatkozás erre a dokumentumra/Cite this document

Ha nem a pálmán terem, vajon honnan van az ISIS-nek lőszere? / If it does grow not on the palm tree, where is ISIS's ammunition? – Beszélgetés

Maróth Miklóssal – II. rész / Interview with Miklós Maróth, II. part, *AHU MATT*, 2017, **pp. 1–12. old.**, No. 000.002.340, <http://afrikatudastar.hu>

Eredeti forrás megtalálható/The original source is available:

Az interneten / At the internet

Kulcsszavak/Key words

magyar Afrika-kutatás, napjaink keleti és afrikai migrációjának történelmi és társadalmi gyökerei és a jelenbeli ténye magyarázatai, világpolitikai összefüggések

African studies in Hungary, the historical and social roots of today's migration from Africa and East, explanations of the present fact, context on the level of world politics

AZ ELSŐ MAGYAR, SZABAD FELHASZNÁLÁSÚ, ELEKTRONIKUS, ÁGAZATI SZAKMAI KÖNYV-, TANULMÁNY-, CIKK-, DOKUMENTUM- ÉS ADAT-TÁR / THE FIRST HUNGARIAN FREE ELECTRONIC SECTORAL PROFESSIONAL DATABASE FOR BOOKS, STUDIES, COMMUNICATIONS, DOCUMENTS AND INFORMATIONS

* Magyar és idegen – angol, francia, német, orosz, spanyol, olasz és szükség szerint más – nyelveken készült publikációk elektronikus könyvtára / Writings in Hungarian and foreign – English, French, German, Russian, Spanish, Italian and other – languages

* Az adattárban elhelyezett tartalmak szabad megközelítésűek, de olvasásuk vagy letöltésük regisztrációhoz kötött. / The materials in the database are free but access or downloading are subject to registration.

* Az Afrikai Magyar Egyesület non-profit civil szervezet, amely az oktatók, kutatók, diákok és érdeklődők számára hozta létre ezt az elektronikus adattári szolgáltatását, amelynek célja kettős, mindenekelőtt sokoldalú és gazdag anyagú ismeretekkel elősegíteni a magyar afrikaisztikai kutatásokat, illetve ismeret-igényt, másrészt feltárni az afrikai témájú hazai publikációs tevékenységet teljes dimenziójában a kezdetektől máig. / The African-Hungarian Union is a non-profit organisation that has created this electronic database for lecturers, researchers, students and for those interested. The purpose of this database is twofold; on the one hand, we want to enrich the research of Hungarian Africa studies with versatile and plentiful information, on the other hand, we are planning to discover Hungarian publications with African themes in its entirety from the beginning until the present day.

HA NEM A PÁLMAFÁN TEREM, VAJON HONNAN VAN AZ ISIS-NEK LŐSZERE?

Beszélgetés Maróth Miklóssal, az MTA alelnökével – II. rész

GASZNER, Veronika

Pesti srácok, 2015.09.11

Az arab tavasz a helyzet tipikus európai félreértése. Az arab történetiségnek ugyanis nem része a forradalom, mert tanításaik szerint a vezető ellen nem szabad fellázadni – magyarázta el Maróth Miklós orientalista, a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke a Pesti Srácok.hu-nak adott interjúja második részében. Arról is beszélt: Az Iszlám Állam és a kalifátus megteremtésének gondolata már évtizedekkel ezelőtt megjelent. Persze mindehhez „némi készpénz is kellett”, amit Katar és Szaúd-Arábia biztosított. Maróth szerint Nyugat-Európában 50, keleten pedig 100 éven belül az iszlám lesz többségben. Az Orbán-kormány migránspolitikáját azonban jónak látja.

Mennyire lehet eredményes a fegyveres fellépés az ISIS ellen? Ki tudná leverni? Amerika kívár a választásokig, Oroszország és Kína hallgat, Irán pedig ki van téve Izrael esetleges támadásának. Nem egyszerű felállítás.

Én Amerikában is kételkedem, szárazföldön ugyanis nehéz megverni az Iszlám Állam terrorista szervezetét, az ugyanis fanatikusból áll. Keleten a háborúnak két kimenetele lehet: vagy azonnal megadják magukat, vagy soha. Az ISIS most éppen a soha állapotában van. Az amerikai légierő, vagy néhány tank nem tud ezzel mit kezdeni. Az orosz beavatkozás szintén kényelmetlen lehet, mert jogcímet adna más országoknak a felfegyverkezésre. Ráadásul ott van az ukrán konfliktus is. Irán pedig azért sem fog lépni, mert semmilyen érdeke nem fűződik egy ilyen fellépéshez: sem területileg, sem gazdaságilag nem nyerhet rajta. Ráadásul szunnita államok vesznek körül, akikkel van elég baja így is. Nem áll érdekében rendet tenni.

Egy másik és kevésbé népszerű kérdéskör, hogy honnan van az Iszlám Államnak lőszere és jól fejlett technológiája? Több mint egy éve embargó alatt állnak, de a lőszertáruk csak nem ürül ki. *Ha az nem a pálmáfan terem, akkor azoktól kapják, akik embargót hirdettek ellenük.*

Szaúd-Arábia a térség legnagyobb fegyver-exportőre...

Szaúd-Arábia ugyan nyilatkozatott tett az Iszlám Állam ellen, de hogy ezek csak szavak, vagy a valóság, azt mindenki döntse el maga. Valahonnan van fegyverük, és az embargó ellenére működnek. Jelenleg egy állami rendszer kiépítésén dolgoznak, ellátják az embereket, biztosítják megélhetésüket. Bár olajjal kereskednek, egy embargó sújtotta helyzetben gyengébb alkupozícióból, jóval a világpiaci ár alatt tudnak csak értékesíteni. Nagy a szemforgatás az embargó körül is: szavakban elítélik, tettekben kihasználják, és folyik a kereskedelem.

Az Iszlám Állam harcosai – Fotó: newyorkpost.com

Az ISIS és az amerikai benyomulás mellett az arab tavaszt szokták még a migráció kiváltó okaként emlegetni. Ön szerint kitől és mitől borult lángba a Közel-Kelet?

Az arab tavasz a helyzet *tipikus európai félreértése*. Ez a kultúránkból adódik, amely szerint a zsarnokságot el kell törölni, a diktatúrát meg kell dönteni, az elnyomás alatt állókat fel kell szabadítani, amelyhez elég alkalmazni a mindenre gyógyír, konyhakész demokráciát.

Egyiptomi tüntetés – arab tavasz – Fotó: twitter.com

Legitimált gyilkosságok

Az arab vezetőket Európa és a fejlett világ együttesen kiáltotta ki zsarnokoknak, és a meggyilkolásuk legitimitást nyert. *Fontos ismerni, hogy az arab történetiségnek nem része a forradalom, mert tanításaik szerint a vezető ellen nem szabad fellázadni.* A prófétai hagyomány úgy tartja: *jobb egy zsarnok 40 évig, mint egy nap vezető nélkül.* Ha az uralkodó jó, az a népének is jó, ha pedig rossz, azzal magát is kárhozza, és a túlvilágon elnyeri érte méltó büntetését. Lázadásra csak az adhat okot, ha a vezetés korrump. Ez is máshogy értelmezendő: míg mi a pénzügyi megvesztegethetőséget értjük rajta, addig a Közel-Keleten az általános romlást, a közállapotok megváltozását jelenti, amely létbizonytalanságot okoz. Erre egy gyógyír létezik, az iszlám. *Nem a tavasz, nem is a demokrácia, csakis az iszlám.* Az amerikai és európai beavatkozás, amellyel lefejeztek egy vezető réteget, kiengedte a szellemet a palackból. Jött a valódi megoldás, az iszlám, így megerősödtek a muzulmán mozgalmak. Egyiptomban így juthatott hatalomra a Muzulmán Testvériség, amelynek korábbi vezetőjét még a börtönben érte a halál.

Bassár el-Aszad – Fotó: syriannews.com

Egyiptomban a hadsereg visszavette a hatalmat, de Szíria sorsa nem alakulhat hasonlóan, amíg Nyugat-Európa Bassár el-Aszadot okolja. Ha Bassár le tudta volna zárni az országban dúló polgárháborút, akkor veszteséggel ugyan, de normalizálódott volna a helyzet. *Ám a Nyugat beavatkozása gátat szabott mindennek*, most pedig nem tudni, mi lesz a végső megoldás, de egész biztosan több áldozatot követel majd.

Hiszen megjelent és megerősödött az Iszlám Állam.

Amelyhez némi készpénz is kellett, ezt pedig a szunnita államok biztosították, mint Katar és Szaúd-Arábia. A szunnitáknak igen fontos volt egy ilyen tömörülés és területi expanzió. Valaha kisebbségben voltak Irakban, ahol a kormányzásból is kiestek, Szíriában pedig – ahol alapvető többségük volt – szintén nem juthattak irányítói pozícióhoz. Elégedetlenek voltak a helyzetükkel, a békétlenség pedig olyan fanatistákat is vonzott, akik aztán a vezetést átvéve radikalizálták a csoportot.

Véleménynyilvánítás Merkel politikájáról – Fotó: foxnews.com

Az iszlám világában már a 19. századdal elindult egy folyamat, én erjedésnek nevezném. Ez vezetett az arab nacionalizmus megszületéséhez, amely a 20. század derekára mozgalommá nőtte ki magát. Emblematikus figurái, mint Gamal Abden-Nasszer vagy a Baath Párt azonban konzerválták ezt a folyamatot, és egyszerűen börtönbe küldték azokat, akik tovább akartak lépni a politikai küzdelemben, és egy önálló muszlim államban gondolkodtak.

Megjelent az igény a kalifátusra

Az elképzelés fő ideológusa egy Abul A'la Maududi nevű pakisztáni férfi volt, aki elsőnek foglalta össze az iszlám köztársaság mibenlétét, amelyet később egyébként Ruholláh Homeini megvalósított Iránban. Ezzel párhuzamosan megjelent az igény a kalifátusra is. A radikálisabbak ugyanis úgy látták, az az ideológiai fejlődés, amelynek következtében az iszlám világ még az 1500-as években is megelőzte fejlett-

ségében Európát mostanra elernyed. Sokan az egységes iszlám államot és a kalifátus rendszerének feltámasztását vélték és vélik gyógyírnak.

Úgy tűnik a kereszténység végleg kisebbségbe került a térségben.

A keleti kereszténység mindig is az orosz állam védelmét élvezte. A nagy októberi szocialista forradalom ennek időszakosan véget vetett ugyan, attól kezdve a munkásosztály érdekeit védték a térségben. A szír munkásosztály megismeréséhez érdemes belegondolni, hogy az országban a hetvenes évekig egy erőmű biztosította a teljes elektromos termelést, ami 25 megawatt volt. Valódi munkásosztály ugyan nem volt, ám az értelmiség azonnal kommunista párttag lett. Ahogy változott a politikai széljárás, úgy változott mindig minden. Amikor a Szovjetunió megbukott az arab kommunista pártoknak is leáldozott.

Szír keresztények gyászmisén – Fotó: arabpress.eu

A nagy medve keverte a kártyát

Az orosz támogatás persze nem érdek nélküli, *a szír keresztény vezetés révén tudnak jelen lenni a Közel-Keleten és így jutnak meleg tengerhez*, így jutnak kikötői kapcsolathoz. Ez egy nagyon régi és hagyományos kliensi viszony, ami a mai napig működik. Olyan régi szövetség ez, amelyet bár a történelem során több ideológia működtetett, gyökerei sokkal mélyebbek ennél.

A szír keresztények anyanyelvükben is eltérnek az ország többi lakójától, ők ugyanis nem az arabot, hanem *a klasszikus szír nyelvet beszélik*. Sok szempontból autonómok, hiszen kisebbségük összekovácsolta őket. A kereszt mindig kint lóg falaikon, vallásukat sosem titkolták, azonban ha veszélyt éreznek, azonnal szétszaladnak a világ különböző pontjára, hiszen megtanulták, hogy egy vallási alapú konfliktus legelső áldozatai lesznek.

Tüntetők a Charlie Hebdo szerkesztőségét ért merénylet után
– Fotó: Huffingtonpost

Megsemmisült azonban a kétmillió iraki kereszténység is, ám a sajtóból erről is alig-alig lehetett csak értesülni. Az amerikai beavatkozás következtében a társadalmi béke felborult, a vallási alapú öldökléshez pedig egy erőteljes kulturális rombolás is társult.

Melyik öntudat lesz erősebb az Európában otthont találó migránsok számára, mi ébred fel bennük először: az arabságuk, vagy a muszlimságuk?

Régebben, amikor még külföldi dinasztiák uralták az arab világot, az iszlám volt a politikai szervező erő. A 19. században uralkodott Muhammad Ali például élete végéig nem tanult meg arabul. Az a fajta erjedés, amelyet korábban említettem meghozta a nacionalizmust ezekbe az országokba is. Az utóbbi évtizedek eseményei, a Nyugat beavatkozásai pedig tovább radikalizálták azt. Az egykori Oszmán Birodalom felbomlásával új nemzetállamok születtek, mint Irak, Szíria, Jordánia. Ez egy olyan új nemzettudatot adott, amely eddig nem létezett. A nemzettudat és az ummánhoz – vagyis az iszlám világközösséghez, mint politikai közösséghez tartozás – még vetekszik egymással.

A migránsok muszlimként lelnek indentitásra

A helyi politika egyelőre pánarab pártokat alkot, még ha más országokban ezeknek nincsenek is követői. Azt a fajta nemzeti öntudatot, hogy területileg és földrajzilag hova tartozik valaki a kiáramlás megszünteti. *Az integráció hiányában a következő generációk pedig elkezdik keresni az identitásukat és ráébrednek az arabságukra.* Ráébrednek, hogy muszlimok. A most tomboló új mozgalmaknak egyik alapvető tétele, hogy az iszlám vallási és politikai közösség is egyben. *Ha arab vagyok, akkor muszlim vagyok, ha muszlim vagyok, arabnak kell lennem.* A kettő egymást feltételezi és egyik sem létezik a másik nélkül.

Egy felmérés szerint az Angliában élő muzulmánok 80 százaléka *mindent elvet, ami angol.* Ki lehet mondani, hogy ők nem fognak betagozódni soha. Pedig a nyugat-európai országokban 50, a többi országban 100 év múlva meglesz a muszlim többség.

Maróth Miklós 2013-ban Ammanban, jordán tudósokkal.

Hogyan látja a magyar migránspolitikát?

Sokan bírálják a magyar kormányt, ám ez mára rutinműveletté vált. Bármit csinálunk, bárhogy kezeljük a helyzetet, azt kritika éri. Emiatt én nem aggódom. Franciaországban, Belgiumban élő kollégáimtól rendre azt hallom, hogy *náluk is elkélne egy ilyen miniszterelnök*. Kívülről bírálatot megfogalmazni nagyon egyszerű. Szerintem ahhoz képest, ahogy ez a probléma felvetődött, az állam gyorsan reagált. A kormány azt tette, amit tenni tudott, és amire a nemzetközi szabályok feljogosítják. *Az európai liberalizmusnak leáldozott, de akkora zaj van körülötte, mintha még létezne.*

Az interjú első része itt olvasható:

A kelet szálláscsinálói a rómaiságot próbálják legyőzni – I. rész

A vezető fotót Maróth Miklósról a Magyar Kurír készítette.